

รายละเอียดโครงการสำราวจอนามัยและสวัสดิการ พ.ศ. 2560

1. ความเป็นมา

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้จัดเก็บข้อมูลด้านอนามัยและสวัสดิการอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ พ.ศ. 2517 โดยในช่วงแรกได้ดำเนินการสำรวจทุกปีจนถึง พ.ศ. 2521 และตั้งแต่ พ.ศ. 2524 - 2544 ได้ดำเนินการสำรวจทุก 5 ปี และสืบเนื่องจากรัฐบาลได้เริ่มดำเนินการโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2544 เป็นต้นมา ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบสาธารณสุขของประเทศไทย ดังนั้นกระทรวงสาธารณสุขจึงได้ขอความร่วมมือจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ ให้มีการดำเนินการสำรวจอนามัยและสวัสดิการทุกปี ระหว่างปี พ.ศ. 2546 - 2550 โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติและกระทรวงสาธารณสุขร่วมมือกันในการปรับปรุงแบบสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้น

หลังจากปี พ.ศ. 2550 สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้ดำเนินการสำรวจอนามัยและสวัสดิการทุก 2 ปี ซึ่งในปี 2560 นับเป็นการสำรวจครั้งที่ 20 และในครั้งนี้ได้ผนวกข้อมูลโครงการสำรวจพฤติกรรมบริโภคอาหารของประชากร เพื่อให้ข้อมูลที่ได้มีประโยชน์มากขึ้นและครอบคลุมหลายมิติ

2. วัตถุประสงค์

เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับหลักประกันสุขภาพ ภาวะการเจ็บป่วยและการไปรับบริการสาธารณสุข สถานะสุขภาพในปัจจุบัน รวมทั้งพฤติกรรมบริโภคอาหารของประชากร

3. ประโยชน์ของการสำรวจ

การสำรวจครั้งนี้จะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน ตลอดจนสถานบันการศึกษาต่าง ๆ ที่มีหน้าที่ดูแลด้านสาธารณสุขของประชาชน ในการนำไปใช้กำหนดนโยบายและวางแผนดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพดี เช่น

- สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กรมอนามัย และกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการกำหนดค่าเหมาจ่ายรายหัว (ประกันสุขภาพถ้วนหน้า) ที่รัฐบาลต้องสนับสนุนสวัสดิการรักษายาบาลได้อย่างเหมาะสม
- กองทันตสาธารณสุข กรมอนามัย สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปวางแผนการจัดหน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่สำหรับบริการประชาชนได้อย่างทั่วถึงทุกกลุ่มวัย และทุกพื้นที่ทั่วประเทศ เพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพปากและฟันที่ดี
- กองโภชนาการ กรมอนามัย และกองสุขศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ใช้ข้อมูลเพื่อการส่งเสริมพฤติกรรมดูแลสุขภาพตนเองให้ถูกต้อง โดยจัดทำโครงการต่างๆ เช่น โครงการเด็กไทยไม่กินหวาน โครงการคนไทยไร้พุง โครงการกินผักทุกวันเด็กไทยทำได้ โครงการเมนูสุขภาพ โครงการพัฒนาชนมไทยเพื่อสุขภาพ โครงการหมู่บ้านตัวอย่างในการบริโภคอาหารที่ถูกต้อง เป็นต้น
- กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก สามารถใช้ข้อมูลเพื่อรายงานสถานการณ์การใช้แพทย์แผนไทยในการดูแลสุขภาพของประชาชน และเพื่อส่งเสริมการใช้ยาไทยและยาสมุนไพรตลอดจนการให้บริการด้านการแพทย์แผนไทยแก่ประชาชนเพิ่มขึ้น

4. คຸ້ມรวม

คຸ້ມรวมของการสำรวจครั้งนี้ คือ ครั้วเรือนส่วนบุคคลทั้งในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลทุกจังหวัดทั่วประเทศ ยกเว้น ครั้วเรือนชาวต่างประเทศที่ทำงานในสถานทูตหรือองค์การระหว่างประเทศที่มีเอกสิทธิ์ทางการทูต

ครั้วเรือนที่เข้าข่ายการแฉงนั้บในการสำรวจครั้งนี้ คือ ครั้วเรือนส่วนบุคคลตัวอย่างซึ่งมีรายชื่อปรากฏในบัญชีรายชื่อครั้วเรือนตัวอย่าง เดือนมีนาคม พ.ศ. 2560

บุคคลที่เข้าข่ายการแฉงนั้บ คือ บุคคลผู้อาศัยอยู่ในครั้วเรือนส่วนบุคคลตัวอย่าง

5. ระเบียบวิธีและการดำเนินการสำรวจ

ใช้ระเบียบวิธีการสำรวจด้วยตัวอย่าง (Sample Survey Method) โดยแผนแบบการสุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นแบบ Stratified Two Stage Sampling มีจังหวัดเป็นสตราตัม (Stratum) ซึ่งมีทั้งสิ้น 77 สตราตัม และในแต่ละสตราตัม (จังหวัด) ได้แบ่งออกเป็น 2 สตราตัมย่อยตามเขตการปกครอง คือ ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล โดยมีเขตแฉงนั้บ (สำหรับในเขตเทศบาล) และหมู่บ้าน (สำหรับนอกเขตเทศบาล) เป็นตัวอย่างชั้นที่ 1 และครั้วเรือนส่วนบุคคลเป็นตัวอย่างชั้นที่ 2

การสำรวจอนามัยและสวัสดิการ พ.ศ. 2560 จะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมกันทั่วประเทศในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2560 ซึ่งมีจำนวนครั้วเรือนตัวอย่างประมาณ 27,960 ครั้วเรือน การสำรวจครั้งนี้ใช้วิธีการสัมภาษณ์สมาชิกทุกคนในครั้วเรือนตัวอย่าง โดยพนักงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติ